

Студент 4 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто інноваційно-інвестиційну стратегію та викладено ключові напрями, які повинні бути забезпечені даною стратегією. Обґрунтовано основні чинники, які сприяють формуванню інноваційно-інвестиційної стратегії в процесі розвитку підприємства.

Аннотация. Рассмотрена инновационно-инвестиционная стратегия и изложены ключевые направления, которые должны быть обеспечены данной стратегией. Обоснованы основные факторы, которые способствуют формированию инновационно-инвестиционной стратегии в процессе развития предприятия.

Annotation. The innovative-investment strategy and key trends which must be provided with this strategy are considered in the article. The key factors which help to form the innovative-investment strategy of the company in the process of its development are substantiated.

Ключові слова: стратегія, інновації, інвестиції, інноваційно-інвестиційна стратегія, інноваційно-інвестиційна політика, проблеми стратегічного управління.

Проблеми економіки негативно впливають на інноваційну та інвестиційну діяльність. Тому оновлення виробничої бази вітчизняних підприємств вимагає підходу з використанням інновацій. Одним з ефективних методів впливу на ситуацію, яка склалася в умовах ринкової економіки, можуть бути інвестиції та інновації – дві нерозривно пов'язані сфери економічної діяльності.

Щоб залишатися конкурентоспроможними, сучасним вітчизняним підприємствам необхідно заздалегідь обмірковувати кожний свій крок для забезпечення довготривалого функціонування на ринку. Саме для цього підприємствами здійснюється стратегічне планування, на основі якого створюються різні стратегії, наприклад інноваційно-інвестиційна стратегія, які допомагають чітко координувати та управляти кожною підсистемою менеджменту.

Істотний внесок у дослідження інноваційно-інвестиційної стратегії на підприємствах зробили наукові праці А. Маршала, А. Шпітгофа, Верещагіна Г. В., Власової В. М. [1], Вострова Г. М., Г. Каселя, Г. Менша, Гриньова А. В. [2], Гриньової В. М. [3], Д. Белла, Дж. Ван Дайна, Дж. М. Кларка, Журавкової І. В. [1], І. Фішера, Й. Шумпетера, Крилова Е. І. [1], Лахметкіна Н. І. [4], М. Туган-Барановського, Пономаренко В. С. [5], Р. Канна, П. Самуельсона, Холта Р. Н., Ястремської О. М. [6] та ін.

Проте дослідження потребує подальшого розвитку, тому метою даного дослідження є визначення ролі та впливу інноваційно-інвестиційної стратегії в процесі розвитку підприємства.

Визначення ролі інноваційно-інвестиційних стратегій у розвитку підприємств як певної системи функцій, видів діяльності неможливо без розгляду суті інноваційно-інвестиційних стратегій, особливостей інноваційно-інвестиційних процесів в умовах становлення ринкової економіки, аналізу факторів, що забезпечують успіх їх застосування у виробництві та у визначенні проблем, що перешкоджають здійсненню та впровадженню даної стратегії.

Тому було проведено дослідження категорійного апарату інноваційно-інвестиційної стратегії, що розкрило суть даної стратегії. Згідно з Романенко Н. Ю. інноваційно-інвестиційна стратегія полягає в тому, що вона покликана забезпечувати всі основні напрями розвитку інноваційної діяльності підприємства та інвестиційних відносин шляхом застосування наукових принципів формування довгострокової інноваційно-інвестиційної мети, вибору найбільш ефективних шляхів її досягнення, своєчасного коригування напрямків формування і використання інвестиційних ресурсів при зміні умов зовнішнього середовища [7, с. 9].

Сердюк В. Н. вважає, що інноваційно-інвестиційна стратегія становить пошук і відбір напрямів ринкових можливостей, а також пошук інвестиційних ресурсів і механізмів їх залучення для реалізації виділених напрямів. Інноваційно-інвестиційна стратегія є підлеглою по відношенню до загальноекономічної стратегії розвитку, тому що здійснюється в її рамках. З іншого боку, інноваційно-інвестиційна стратегія, що розробляється в процесі аналізу існуючих і потенційних джерел та механізмів фінансування інвестицій, впливає на загальноекономічну стратегію і в ряді випадків призводить до її коригування [8].

Саме розробка інноваційно-інвестиційної стратегії зможе знайти вираження в інноваційних та інвестиційних програмах і великих проектах, які охоплюватимуть усі стадії технологічного циклу і на основі яких можна буде зробити прогноз на тривалий період функціонування підприємства. Але головна перешкода, з якою можна зіткнутися при реалізації стратегії, – це вибір вузьких пріоритетних виробництв, де концентрація ресурсів зможе в порівняно короткий термін забезпечити успіх та послідовну реакцію в більш широких сферах народного господарства. Але розробка і впровадження інновацій пов'язані із високим рівнем невизначеності, яка обмежує можливості залучення інвестицій.

В умовах ринкової економіки та нестабільних умов функціонування підприємств та країни в цілому існує ряд перешкод, що не дають змоги успішно впроваджувати інноваційно-інвестиційні стратегії на підприємствах. Адже в

освіти, відсутність традицій і налагоджених механізмів взаємодії працівників науки з підприємцями, а також високий ступінь корупції чиновників.

Для подолання перерахованих негативних факторів вітчизняні та приватні підприємства країни повинні перейняти світовий досвід виживання національних економік, де всі активні елементи взаємодіють та функціонують задля загального добробуту і процвітання своєї країни; для вітчизняних та приватних підприємств повинні бути встановлені жорсткі критерії, що змусять підприємства діяти відкрито та прозоро задля процвітання країни.

Для підтримки реалізації інноваційно-інвестиційної стратегії підприємствами повинна бути розроблена інноваційно-інвестиційна політика держави, яка буде спрямована на створення сприятливого інноваційно-інвестиційного клімату країни, залучення вітчизняних і зарубіжних інвесторів для впровадження інновацій. При розробці такої політики держави повинні бути прийняті до уваги ті фактори, що впливають на розвиток підприємств та збільшення сприятливого клімату країни в цілому. У свою чергу привабливий інвестиційний клімат створить сприятливі умови для розвитку існуючих галузей господарювання держави. Розвиток галузей сприятиме довгостроковому функціонуванню підприємств та збільшить їх інвестиційну привабливість.

Для створення сприятливого інвестиційного клімату країни та інвестиційної привабливості підприємств автор статті на основі вивчених джерел виділяє такі фактори розвитку підприємства, які повинні бути прийняті до уваги при формуванні інноваційно-інвестиційної політики держави:

- 1) стратегічна соціально-економічна орієнтація;
- 2) можливість отримання об'єктивної інформації для безпосереднього формування інноваційно-інвестиційної політики та проведення інвестиційних досліджень;
- 3) наявність професійної команди, здатної здійснити розробку інноваційно-інвестиційної стратегії та подальшу її реалізацію;
- 4) наявність природних, демографічних, виробничих, фінансових ресурсів, необхідних для реалізації інноваційно-інвестиційної стратегії;
- 5) визначення та аналіз пріоритетних сфер імпортозаміщення;
- 6) особливості інноваційно-інвестиційного клімату, промислової політики;
- 7) фактори впливу зовнішнього середовища: політичні, економічні, правові, соціальні, культурні та техніко-технологічні.

Так необхідність розробки інноваційно-інвестиційної стратегії підприємства визначається змінами умов зовнішнього і внутрішнього середовища. У сучасних умовах господарювання інноваційно-інвестиційна стратегія стає одним із визначальних чинників успішного та ефективного розвитку підприємства [4, с. 42]. При застосуванні цієї стратегії на підприємствах спостерігається така ситуація:

- 1) інтелектуалізація виробництва;
- 2) організація нових виробництв на основі нових технологій, тобто здійснення структурної перебудови, яка не може обійтись без інвестицій;
- 3) імпортозаміщення (розвиток вітчизняного виробництва);
- 4) інтеграція вітчизняної промисловості у світову економіку;
- 5) максимально повне та ефективне використання ресурсів;
- 6) створення нових робочих місць;
- 7) зменшення забруднення навколишнього середовища;
- 8) розвиток науки управління виробництвом;
- 9) оцінка фактичного ресурсного потенціалу підприємства;
- 10) формування науково обґрунтованих теорій, концепцій, рекомендацій інноваційного виробництва.

Тому для забезпечення перспективного розвитку політика держави повинна стимулювати господарську активність організацій, що займаються інноваційною діяльністю і науковими дослідженнями, при цьому вони повинні взяти до уваги та подолати проблеми стратегічного управління в області інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств.

Згідно з багатьма науковцями, які займалися даною тематикою, можна зробити висновок, що роль інноваційно-інвестиційної стратегії в процесі розвитку підприємств матиме такий характер: буде створена конкурентоспроможна національна економіка, буде встановлене взаємовигідне партнерство між державою та бізнесом, збільшиться відсоток використання наукоємного потенціалу України, більш ефективно будуть використовуватися ресурси країни та розвиватися пріоритетні сфери виробництва (машинобудування, енергетичний комплекс, аграрно-промисловий комплекс та ін.).

Формування інноваційно-інвестиційної стратегії дозволило б як підприємствам, так і всьому ринку в цілому жорсткіше планувати необхідність власних дій на ринку, одночасно відстежуючи їх якість. Вироблення такої інноваційно-інвестиційної стратегії знайде вираження у державних і регіональних інноваційних, інвестиційних програмах, великих проектах, що розраховані на тривалий період і охоплюють всі стадії технологічного циклу. Найважче вибрати ті пріоритетні виробництва, де концентрація ресурсів зможе в порівняно короткий проміжок часу забезпечити успіх та ланцюгову реакцію перелому в більш широких сферах господарювання.

Інноваційно-інвестиційна стратегія займає провідне місце та відіграє значну роль у процесі розвитку підприємств, який у свою чергу створює сприятливі умови для довготривалої, систематичної, ефективної та прибуткової діяльності вітчизняних підприємств.

Автором була визначена роль інноваційно-інвестиційної стратегії в процесі розвитку підприємства, яка повинна вплинути на широке впровадження результатів наукових досліджень на вітчизняних підприємствах. Впровадження досліджень повинно здійснюватися за допомогою інноваційно-інвестиційної стратегії, що допоможе підвищити ефективність як економіки країни в цілому, так і окремих підприємств і галузей, по-перше, за рахунок збільшення тривалості існування підприємств, що забезпечують постійну зайнятість населення, сплату податків, збереження сировинних ресурсів. По-друге, впровадження інновацій забезпечує виробничим завантаженням суміжні підприємства, відновлюючи втрачені виробничі зв'язки та кооперацію. По-третє, підвищиться економічна безпека країни за рахунок поступового зменшення залежності від імпортних матеріалів і комплектуючих виробів, особливо у сфері виробництва товарів народного споживання.

У подальшому дослідженні автор планує зосередити увагу на більш детальному дослідженні проблем впровадження інноваційно-інвестиційної стратегії на вітчизняних підприємствах.

Література: 1. Крылов Е. И. Анализ эффективности инвестиционной и инновационной деятельности предприятия : учебн. пособ. / Е. И. Крылов, В. М. Власова, И. В. Журавкова. – 2-е изд. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 608 с. 2. Гриньов А. В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління : монографія / А. В. Гриньов. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2003. – 304 с. 3. Гриньова В. М. Організаційні проблеми інноваційної діяльності на підприємствах : монографія / В. М. Гриньова, В. В. Власенко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 200 с. 4. Лахметкина Н. И. Инвестиционная стратегия предприятия : учебн. пособ. / Н. И. Лахметкина. – М. : КНОРУС, 2006. – 184 с. 5. Пономаренко В. С. Стратегічне управління розвитком підприємства : навч. посібн. / В. С. Пономаренко, О. І. Пушкар, О. М. Тридід. – Х. : ХДЕУ, 2002. – 639 с. 6. Ястремська О. М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади : монографія / О. М. Ястремська. – 2-ге вид. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 488 с. 7. Романенко Н. Ю. Роль інноваційно-інвестиційної стратегії в процесі стратегічного розвитку підприємства / Н. Ю. Романенко // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов, 2009. – 245 с. 8. Сердюк В. Н. Ретроспективне і сучасне визначення сутності інноваційно-інвестиційного процесу / В. Н. Сердюк // Економіка і організація управління. – 2009. – № 2(6). – С. 13–21.